

ROSA GLAUCA Pourr. – RŮŽE SIVÁ

POPIS: Opadavý, řídcce větvený keř dorůstající výšky 1,5–2,5(–3,5) m, s červenohnědými větvemi a různě tvarovanými ostny. Listy střídavě postavené, lichozpeřené z 5–9 lístků; lístky eliptické nebo vejčité, 15–45 mm dlouhé, svrchu nápadně sivé, na okraji někdy purpurově červené, zesponu načervenalé. Květy purpurové nebo karmínově červené, jednotlivé nebo v chudých květenstvích, 2,5–4 cm velké. Kvete V–VII. Plody jsou kulovité nebo protáhle elipsoidní, červenooranžové, do 15 mm délky, lysé nebo řídcce stopkatě žláznaté, s nápadnými vztyčenými, dlouho vytrvávajícími kališními lístky. (Obrázky nahoře.)

ROZŠÍŘENÍ: Hory z. a j. Evropy – Pyreneje, Alpy, Karpaty, do 1500 m n. m. V ČR pravděpodobně pouze zplanělá. Ve Skandinávii invazní.

EKOLOGICKÉ NÁROKY: Vyhovují jí kyselé až slabě neutrální půdy, čerstvé až vlhké. Nevadí jí větší příměs skeletu. Je to světlomilný druh, snese jen slabý zástin. Mrazuvzdorný do –35 °C, nesnáší zasolení půdy.

ZAJÍMAVOSTI: Okrasný keř s typickými modrozelenými listy a výraznými květy s barvou přecházející od bílé do světle purpurové. Množí se výsevem nebo řízký.

ROSA XANTHINA Lindl. – RŮŽE ŽLUŤOUČKÁ (R. HUGOVA)

Syn.: *R. hugonis* Hemsl.

POPIS: Opadavý keř dorůstající výšky 3–4,5 m, vytvářející jen mírně převislé větve. Letorosty má zelené, větve jsou později tmavě hnědé. Stonky tuhé, silné, plstnaté, s rovnými ostny i štětínami. Trny nestejně dlouhé a různě tvarované. Listy střídavě postavené, lichozpeřené z 7–15 lístků; lístky asi 1,2–2,4 cm dlouhé. Listová čepel eliptická, oválná až okrouhlá s tupou špičkou a okrouhlou bází, s okrajem obvykle jednoduše, zřídka 2× zubatým, na líci tmavě zelená, lysá, na rubu po vyrašení chlupatá, později olysávající. Květy oboupohlavné, krémově žluté, zřídka žlutobílé, 5četné, do 5 cm v průměru, umístěné nejčastěji jednotlivě, někdy po 2–5. Kališní lístky celokrajné. Květní stopky krátké, lysé. Květy jemně vonné. Kvete IV–V. Plody jsou šípky, hnědočervené až sytě tmavě červené, drobné, na povrchu lysé, obvykle vejcovitého tvaru. Uvnitř výrazná dužnina a žlutavá semena s chloupky. (Obrázky uprostřed vpravo a dole.)

ROZŠÍŘENÍ: Střední Čína (provincie: S'-čchuan, Kan-su). Do Evropy byla introdukována kolem roku 1905.

EKOLOGICKÉ NÁROKY: Roste zejména na mírně kyselých až bazických půdách, dostatečně zásobených vodou. Nevadí jí větší příměs skeletu. Snese i písčité, mírně vysychavé půdy. Je to světlomilný druh, snese jen slabý zástin. Je dostatečně mrazuvzdorný. Paří k druhům tolerantním k městskému prostředí.

ZAJÍMAVOSTI: Růže žlutá je velmi atraktivní svými velkými žlutými květy, rozkvétajícími počátkem jara, i tmavě zeleným olistěním. U nás často pěstovaný druh, výjimečně zplaňuje. Vysazuje se jako solitéra i ve skupinových výsadbách. Množí se řízký i generativně semeny, dříve se očkovala na jiné domácí růže. Často používané jméno dostala po páterovi Hughu Scallanovi (páter Hugo), který zaslal semena této růže do Kew Garden v Londýně.

ROSA PENDULINA L. – RŮŽE PŘEVIŠLÁ

Syn.: *R. alpina* L. – růže alpská

POPIS: Menší opadavý keř s obloučnatými, téměř beztrnými větvemi, dorůstající výšky 2–3 m. Letorosty jsou zelené, později se vytváří olivově hnědá kůra. Keř se šíří kořenovými výmladky. Výhony mají na bázi husté, přímé ostny, někdy jsou ostnitě štětinaté. Plodonosné větve jsou bez trnů. Listy střídavě postavené, lichozpeřené z 7–11 lístků; lístky asi 2–5(–6) cm dlouhé a 1–2,5 cm široké, úzce eliptické až obvejčité, s okrajem 2× ostře pilovitým, na líci matně tmavě zelené, na rubu světlejší, našedlé, a většinou jemně chloupkaté. Palisty jsou přirostlé k bázi rozšířeného řapíku. Květy oboupohlavné, tmavě růžové až purpurově nachové, 5četné, 4–6 cm v průměru, umístěné nejčastěji jednotlivě, někdy po 2–3(–5). Kališní lístky celokrajné, po odkvětu vpřed vztyčené, vytrvávající. Květní stopky asi 1,5–2,5 cm dlouhé, žláznaté, někdy i s trnitými štětiniami. Květy jsou vonné. Kvete V–VI(–VII). Plody jsou červenooranžové až červené, asi 2–3 cm dlouhé, na povrchu žláznaté, obvykle dlouze lahvicovitého tvaru, zřídka vejcovité. Semena žlutavá, s chloupky.

ROZŠÍŘENÍ: Evropský druh s výskytem od Pyrenejí přes stř. Evropu po pohoří Jura na severu a Alpy a Apeniny, dále přes hercynská pohoří a Karpaty na Balkán až do s. Řecka. Je to druh horstev stř. a j. Evropy. U nás je zastoupen v pohořích na celém území a vystupuje dokonce nad horní hranici lesa do pásma kleče. V nižších polohách ho najdeme na klimaticky inverzních stanovištích soutěsek a skalních stěn (např. Teplicko-adršpašské skály, Moravský kras).

EKOLOGICKÉ NÁROKY: Růže převislá roste na půdách vzniklých na různých geologických podkladech, snáší kyselé a chudé půdy, musí být však dosti humózní, a je proto zastoupena i na krystaliniku. Vyšší příměs skeletu v půdě jí nevadí. Vzhledem ke klimatu je odolná – horská růže. Patří u nás k druhům nejvíce snášejícím zástin, vyskytuje se v bučinách i smrčinách. Je náročná na půdní vláhu a roste v oblastech s vyššími srážkami nebo podél vodních toků. Nesnese příliš městské prostředí.

ZAJÍMAVOSTI: Druh má také jedlé plody, nejsou však příliš využívány, neboť mají menší obsah dužniny. Je v květu velmi atraktivní, proto se vysazuje do „horských“ zahrádek, skalek, rašelinišť apod. Využívá se jako okrasný solitér nebo v menších skupinkách k ozelenění okolí vodních toků, do břehových porostů. Je také výchozím druhem pro šlechtění některých kříženců a kultivarů.

